

CYFARFOD	PWYLLGOR GWASANAETHAU DEMOCRATIAETH
DYDDIAD	19 TACHWEDD, 2019
PWNC	YMDDYGIAD BYGYTHIOL YN ERBYN CYNGHORWYR
PWRPAS	Cyflwyno canllawiau diweddaraf Cymdeithas Llywodraeth Cymru (CLIC) "Canllaw'r Cynghorwyr i drafod bygwch".
ARGYMHELLIAD	Gofynnir i aelodau'r pwyllgor: <ul style="list-style-type: none"> • Ystyried canllawiau Cymdeithas Llywodraeth Cymru "Canllaw'r Cynghorwyr i drafod bygwth" • Ystyried codi ymwybyddiaeth cyd-aelod o'r canllawiau
AWDUR (ON)	Vera Jones, Rheolwr Gwasanaethau Democratiaeth ac Iaith Sarah Jones, Swyddog Cyfathrebu Aelodau a Staff

CEFNDIR

- 1 Mae'r Pwyllgor Gwasanaethau Democratiaeth wedi trafod yr angen i geisio sicrhau diogelwch personol i chi eich hun yn eich rôl fel Cyngorydd mewn swydd gyhoeddus yn y gorffennol. Mae Cymdeithas Llywodraeth Cymru (CLIC) wedi cyflwyno canllawiau o'r blaen, gan ganolbwyntio yn bennaf ar ddiogelwch personol a sut i ymateb i fygythiadau ar gyfryngau cymdeithasol.
- 2 Mewn byd lle mae nifer cynyddol o bobl sy'n ymwneud â democratiaeth (ar lefel genedlaethol neu leol) yn nodi eu bod yn dioddef bygythiadau, mae CLIC wedi diweddarau eu canllawiau ar gyfer Cynghorwyr. Maent yn cynnwys mesurau ymarferol y gall Cynghorwyr ac ymgeiswyr eu hystyried er mwyn diogelwch personol.
- 3 Mae'r canllaw yn diffinio bygwth cyhoeddus fel a ganlyn:

"geiriau ac/neu ymddygiad gyda'r bwriad, neu sy'n debygol o rwystro neu atal cyfranogiad mewn dadlau cyhoeddus, a allai arwain at unigolyn i ddymuno tynnal ôl o fywyd cyhoeddus."
- 4 Bydd pawb yn cydnabod fod trafod, dadlau a meddu ar wahanol farn yn rhan o ddemocratiaeth iach. Nodir yn y canllawiau mai *"Bwriad cam-drin, bygwth cyhoeddus a bygythiadau yw tanseilio gwneud penderfyniadau democrataidd trwy godi ofn ar y sawl sy'n ei gynrychioli."*
- 5 Felly mae'n amserol fod y pwyllgor yn edrych ar y mater hwn er mwyn ystyried pa gamau y gall unigolion eu cymryd i ddiogelu eu hunain, eu man gwaith (ee eu

cartref) a'r bobl o'u cwmpas a beth i'w wneud os ydynt yn teimlo o dan fygythiad. Gellir gweld [canllaw CLIC](#) yn llawn ar y ddolen.

- 6 Yn ogystal, mae'n bwysig i'r Pwyllgor ystyried sut i godi ymwybyddiaeth o'r canllawiau hyn ymysg eu cyd-aelodau. Yn naturiol bydd y canllaw yn cael ei osod ar y porth aelodau fel ei fod ar gael i bob Aelod.
- 7 Noder fod saith prif bennod i'r canllaw, ac felly gellir ystyried creu rhaglen o saith prif neges i'w gyhoeddi dros gyfnod penodol o amser. Bydd hyn yn;
  - Osgoi boddi cynghorwyr mewn gormod o wybodaeth ar y tro
  - Annog gwell ymwybyddiaeth o bob pwnc penodol yn ei dro
  - Rhoi wyth cyfle i godi ymwybyddiaeth gyffredinol o'r maes

Mae'r saith "pennod" fel a ganlyn:

Neges
Cyngor cyffredinol i ddelio efo bygythiadau / cyflwyno'r prosiect
Diogelwch personol
Cynghorwyr a chyfryngau cymdeithasol
Delio efo ymddygiad amhriodol ar gyfryngau cymdeithasol
Y gyfraith
Cefnogi cynghorwyr
Cyfathrebu efo trigolion, cydweithwyr a swyddogion

Byddai'r Cynghorwyr yn derbyn gwybodaeth drwy safle newyddion Rhaeadr, gyda negeseuon Facebook ac e-bost i'w cyfeirio at y negeseuon hynny.

- 8 Gofynnir i aelodau'r pwyllgor:
  - Ystyried canllawiau Cymdeithas Llywodraeth Cymru "Canllaw'r Cynghorwyr i drafod bygwth"
  - Ystyried codi ymwybyddiaeth cyd-aelod o'r canllawiau